บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในมาตรฐานที่ 13 ของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงาน ความตระหนักของผู้ปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหา และการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 13 มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายโดยเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อความสะดวกในการศึกษาวิจัย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2534 : 34-35) ซึ่งผู้วิจัยเองมีส่วนรับผิดชอบในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาร่วมกับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสังขะ ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มเป้าหมายสถานศึกษาที่ผู้วิจัยรับผิดชอบและสนใจศึกษา ได้แก่ โรงเรียนบ้านพระแก้ว โรงเรียนบ้านพรหมสะอาด และโรงเรียนสุขพรหมมีครัทธาญาติ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนบ้านพระแก้ว โรงเรียนบ้านพรหมสะอาด และโรงเรียนสุขพรหมมีครัทธาญาติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน รวม 3 คน
2. ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาละ 1 คน รวม 3 คน

3. ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาละ 1 คน รวม 3 คน

4. สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตบริการ สถานศึกษาละ 1 คน รวม 3 คน

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประเมินคุณภาพภายนอก จังหวัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสังขะ 1 คน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จำนวน 1 คน รวม 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือแบบตังเกต แบบสัมภาษณ์ ที่ได้พัฒนาขึ้นเองเพื่อเป็นแนวทางในการสังเกตและสัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังมีวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ อีก เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ อันเป็นเครื่องมือที่สำคัญ

แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาด้วยตนเองเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น สามารถนำเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันได้อย่างชัดเจนดังภาพประกอบต่อไปนี้

การสร้าง และการพัฒนาเครื่องมือ

↓

สร้างเครื่องมือตามกรอบวัตถุประสงค์

↓

ที่ปรึกษาตรวจสอบแก้ไข

↓

ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

↓

ให้ที่ปรึกษาโครงการตรวจสอบแก้ไข

↓

ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง

↓

จัดทำเป็นกรอบคำถามและนำมาเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาพประกอบ 4 แสดงขั้นตอนการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

จากภาพประกอบ 4 ได้แสดงขั้นตอนในการในการพัฒนาเครื่องมือของผู้วิจัยดังนี้

1. สร้างเครื่องมือตามกรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จให้ที่ปรึกษาโครงการการจัดทำวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์ และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำเครื่องมือกลับมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาโครงการจัดทำวิทยานิพนธ์

4. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วกลับไปให้ที่ปรึกษาโครงการจัดทำวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

5. นำเครื่องมือที่ได้รับการแก้ไขตรวจสอบแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมายให้ถูกต้องและรายนามผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

5.1 นายทองสุข รวยสูงเนิน ศึกษานิเทศก์ 9 หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

5.2 นายบุรินทร์ ทองแม้น ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

5.3 นายชูชัย ประดับสุข ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

6. จัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับต่อไป

วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 17-20) ดังนี้

1. ใช้แบบตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับจุดประสงค์ โดยกำหนดค่าของความเที่ยงตรงไว้ดังนี้ คือ

+1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ตรงกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ข้อคำถามไม่แน่ใจ หรือตัดสินไม่ได้ว่าวัดได้ตรงกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง ข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงกับจุดประสงค์

2. นำค่าดัชนีของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว มาวิเคราะห์หาความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหาเพื่อหาค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อคำถามโดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum \chi}{N}$$

IOC คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence)

$\sum \chi$ คือ ผลรวมของคะแนน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. เกณฑ์การคัดเลือกคำถาม

3.1 ค่า IOC ตั้งแต่ 0.05 – 1.00 คัดเลือกไว้เป็นคำถามได้

3.2 ค่า IOC ต่ำกว่า 0.05 ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้งไป

4. นำคำถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงแล้วมาจัดทำเป็นกรอบคำถามเพื่อเป็นเครื่องมือใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งให้หัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ทราบ เพื่อแจ้งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านพระแก้ว โรงเรียนบ้านพรหมสะอาด และโรงเรียนสุขพรหมมีครัทธาญาติ โดยในเบื้องต้น ผู้วิจัยจะต้องเก็บข้อมูลพื้นฐานของแต่โรงเรียน และดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตกลุ่มเป้าหมาย โดยแปงวิธีการสังเกตดังนี้ (สุภางค์ จันทรวานิช. 2542 : 46-49)

1.1 วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) โดยดำเนินการดังนี้

1.1.1 วางแผนการสังเกต

1.1.2 สังเกตและบันทึกผลการสังเกต

1.2.3 สังเกตและบันทึกผลการสังเกตซ้ำ

2. ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลจากกลุ่ม เป้าหมาย และส่งหนังสือประสานงานกับผู้ที่จะให้สัมภาษณ์ ติดต่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ พร้อมกับขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์บันทึกแถบเสียงระหว่างให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์ (สุภางค์ จันทวานิช. 2542 : 75-76) ดังนี้

2.1 วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแบบเป็นทางการ (Formal Interview)

2.1.1 ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2.1.2 สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ตามวัน เวลา ที่กำหนด

2.1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียง และบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

2.2 วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview)

2.2.1 ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2.2.2 ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิแบบเจาะลึก

2.2.3 บันทึกเสียงและนำข้อมูลจากการบันทึกเสียงมาถอดเสียงเป็นลายลักษณ์อักษร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ในการเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 13 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมตามความสอดคล้องของเนื้อหา และจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์ตามกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University